

DAGSINS MEINING

Valdu sjálvstýri og vinstravongin!

Tað er einki at ivast í, at grønlendingar valdu sjálvstýri á landstingsvalinum týsdagin, eins og teir valdu flokkarnar vinstriumegin miðjuna. Sjálvstýrisrákið er eisini komið til Grønland, og tað er væl skiljandi, tá hugsað verður um, at í eini hvørji tjóð liggur ynski um at standa á egnum beinum, politiskt og búskaparliga.

Hóast grønlendska samfelagið í dag fullkomiliga hvílir á donsku ríkisveitingini, so er ikki lógið, at tað millum grønlendingar er eitt ávíst agg til Danmark og danir:

- Danska stjórnin gjordi eina sonevnda verjuavtalu við USA um støðina í Thule, sum m.a. bar í sær, at fleiri hundrað grønlendingar vórðu tvangsfluttir til annað stað.

- Danski forsætisráðharrin gav USA loyvi at goyma kjarnorkuvápn í Thule, og tá vanlukkan hendi í 1968, fingu grønlendingar lítið at víta. Og alt eftirspælið er manninkindi.

- Tá ungir politiskt tilvitandi grønlendingar sum Moses Olsen, Jonathan Motzfeldt og Lars Emil Johansen fóru at virka fyri grønlendskum heimastýri yptu danir óksl og vóru trekir at byrja við.

- Og nú, tá grønlendingar vilja hava verjuavtalauna frá 1951 endurskoðaða, eru teir stóru flokkarnir í Danmark imóti tí, men í hesum eru grønlendingar samdir – avtalan skal endurskoðast.

Hesir soguligu og aktuelli veruleikar byggja eisini upp undir eitt sjálvstýrisynski. Men tað tykist, sum at grønlendsku flokkarnir ásanna, at landið kann ikki taka sjálvstýri eftir fæum árum, og tí hava teir sett sum mál at fyrireika landið til sjálvstýri ella ókt sjálvstýri, m.a. við at byggja upp ein sjálvberandi búskap.

Eins og í Føroyum er langt millum tjóðveldisflokkin, Inuit Ataqtagiit, sum mælir til fullveldi og vil hava fullveldis-spurningin avgreiddan fólkarættarliga sambært lýsing ST, og til sambandsflokkin Attasut. Men Inuit Ataqtagiit er so mikið frægur, at hann heldur, at hann kann taka stig tann á sjálvstýrisleið saman við Attasut, hóast tað má haldast at vera eitt móðismikið tak.

Orsökin til hetta er tó hon, at agg er millum javnaðarflokkin Siumut og Inuit Ataqtagiit frá tí, at landstýrissamstarvið slitnadi ifjór, tá ósemja var um høgu lonarhækkingina hjá politikkarunum, og kann forða fyri einum natúrligum samstarvi millum hesar sjálvstýrisflokkarnar til vinstru.

Men Siumut er framvegis størsti flokkur, hóast hann gekk aftur, og tað er hann, sum í fyrstu atlogu skal skipa fyri samráðingunum og kann velja, hvønn hann fyrst og fremst vil arbeiða saman við – tí borgarliga sambandsflokkinum Attasut ella vinstriasinnaða Inuit Ataqtagiit.

Hóast spurningurin um eina sjálvstýristilgongd stendur varliga á politisku skránni, hevur komandi landstýri nógvur trupulleikar at loysa: sosiala trupulleikanir eru nógvir, útbúvgingarstoðið er lágt, nógv rávora fer av landinum til virkingar í Danmark, stóru heimastýrisfyrítøkurnar skulu kanska einskiljast, landið kostar nógv at reka við spjaddum býum og bygðum o.s.fr.

Men vónandi fær Grønland eitt vælvirkandi landsstýri, sum kann savna alt fólkið í eini skynsamari sjálvstýristilgongd, og byggja upp ein sjálvberandi búskap, so grønlendingar sum frálíður sleppa av við stuðulsbúskapin, sum avlagar og forðar eini natúrligari samfelagsmenning.

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo
Figgjarleiðari: Jákup Mørk
jakup@sosialurin.fo
Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo
Finnbjörg Nattestad
finnbjorg@sosialurin.fo
Durita Simonsen durita@sosialurin.fo
Blaðfólk:
Aki Bertholdsen aki@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo
Heri á Rógvi heri@sosialurin.fo
Ingrid Bjarnastein ingrid@sosialurin.fo
Vilmund Jacobsen vilmund@sosialurin.fo
Solby Eliassen solby@sosialurin.fo
Jón Brian Hvidfeldt
jonbrian@sosialurin.fo
Dagfinn Olsen dagfinn@sosialurin.fo
Ingi Rasmussen ingi@sosialurin.fo
Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo
Myndamenn:
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo

Sosialurin

Hergeir Nielsen skeivt avmarsjeraður – enn einaferð

Johan Dahl*løgtingsmaður*

Tað undrar undirritaða ikki sørt at siggja grein hjá Hergeiri Nielsen við yvirskrivtini »Johan Dahl vill leiðir almenningin« í onsdagsdimmuni.

Undirritaði hevur ongan tíð sagt, at eg ikki havi fingið avrit av skrivinum frá verjumálaráðharranum, - tað havi eg fingið , eisini komu fundarboð frá formanninum umvegis skrivaran út móti midnátt, at fundur skuldi verða um nevnda mál morgunin eftir .

Eisini bleiv eg spurdur, um tað var í lagið, at frávik mátti gerast í tíoarfrestini, tí fundurin var umráðandi, og hesum játtaði eg , eins og eisini bleiv játtað at verða við til nevnda fund.

Hesin bleiv so seinni sama kvøld avlýstur og

Karmferðslan

Ásmundur Gudjónsson

Landsynningurin hevur ligið nokk so tráður allan novembermánað við vindi og regni. Er tað nakað sum vit føroyingar ikki orka fyri, so er tað júst regn og vindur, men sum plástur á sárið hava vit jú eina vælvirkandi og vælútbygda samferðslu, sum syrgir fyri at ein kemur turrsköddur úr staði í annað. So tað skuldi staðið væl til!

Ein mánamorgun í november fóru eg og børnini úr Havnini út til Svínøyar. Veðrið var stak keðiligt. Nógvur vindur av landsynningi og regn. Bussurin fer eisini so ókristiliga tíðliga, at ein skal taka seg alvorliga saman til henda túr. Eftir ferðaætlanini fer bussurin kl 06.20 og so náa

vit Dúgvuna kl 08.00 og Másan kl. 09.10 úr Hvannasundi.

Vit komu omna á farstöðina í rímligari góðari tíð. Vit fóru tú út til bussin at standa, tí um ein stendur inni í farstöðini og er eitt sindur óansin, kann væl verða, at bussurin er farin, áðrenn tú varnast. Hetta vildi eg ikki skuldi henda.

greitt í skrivi til løgmann, at meirilutin mælir løgmanni til beinanvegin at svara verjumálaráðharranum, at hann ikki skilir skriv verjumálaráðharrans sum eina kunning samsvarandi ásetingunum í heimastýrislóginu.

Millum annað verður síðani í skrivinum sagt at: So-statt verður eingin tilsegn innan fyri omanfyri nevnda

øki givin føroyum viðvíkjandi.

Sum greitt frá í útvarpinum so var skrivið til uttanlandsnevndina eitt skriv til KUNNINGAR og ikki

eitt skriv, har biðð var um nakra tilráðing, og tað kom eisini púra greitt fram á fundinum, har løgmaður

var við í lögtinginum,- løgmaður bleiv beinleiðis spurdur um hetta, og svarið var, at hann einans kunnaði okkum og bað ikki um tilráðing.

Minnist meg rætt frá fundinum í løgtingshúsinum, so var Heðin Zachariassen ikki við uppá at senda skrivið, sum Hergeir hevði orðað til løgmans, men hann einans gekk við til at biðja løgmann taka av kunningar tilboðnum frá verjumálaráðharranum um víðari gongdina í málinum.

Hetta kann Heðin Zachariassen ivaleyst eisini vátta var so, sum eg sigi.

Sum ikki einaferð og ivaleyst heldur ikki seinastu ferð, so vil uttanlandsnevndarformaðurin hava konfrontasjón, tað dámar honum best, sær tað út til.

Spell, at øll onnur altíð misskilja hann, tað má verða móðsamt í longdini.

Nei, Hergeir Nielsen, Johan Dahl villleiðir ikki almenningin, men tað sær ikki mætari út enn, at onkur annar hevur tendensir tann vegin.

Mánamorgun. Men vit sluppu tú at sita í bussinum til klárt var at fara umborð.

So yvirvur við Dúgvuni. Tað er torført at halda stýr á børnunum í øllum fólka-bila-meldrinum á dekkinum. Eitt teirra hevði hug at renna avstað, men eg toygdi meg eftir tí, fekk fatur og togaði tað til viks, í tí ein bílur kemur framvið. Tað hevði nokk onki hent utan tað, at klæðini hjá barninum vórðu dálkaði. Í tí eg tók í barnið kom eg at traðka í eitt ella annað - eina ILA vatnaskræpu ella líknandi. Tað luktado í øllum førum virkliga sjúkt.

Tá vit sótu í kantinuni og hugnaðu okkum var einasti trupulleikin lukturin frá okkara skóm, tí ikki bert eg

Framhald á síðu 13

Lýsingar					
Freistir:	Tekstlýsingar	Storri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir	
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12	
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12	
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12	
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12	
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12	
Storri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettú freistir.					
Framhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.					
Stødd:					
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarnar er 4mm.					
Innsent tilfar					
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðslan ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.					

VIÐMERKINGAR

Gak ikki svangur, Høgni!

Katrin Dahl Jakobsen*løgtingskvinna*

Eftir at hava lisið grein hjá Jóannesi Eidesgaard í mikudagsblaðnum um sjálvstýrispolitikkinn í Føroyum og viðmerking til hesa frá Høgna Hoydal, har hann spyr, um Jóannes hevur etið bláseym, eri eg sannførd um, at Høgni Hoydal hevur so ikki fingið bitan. Ikki inn í eygað!

Her er ein berur tómur magi sum rumblar á einum manni, sum hevur evni til at skrúva høvdið av og soleiðis kobra vit, skil og serliga skapligheit hjá, og bara yvirлива av innantómum slagorðum, tá hann hevur ilt í sínum egna miseydn-adea politikki. Tí viðmerk-ingin hjá Høgna má vera til alt annað enn áðurnevndu grein. Ein uppgerð við seg sjálvan kanska?

Tað var tann tíð, tá Høgni var umgyrður í allar ættir av fjarstýrdum mailskipað-um *altíð-prefabrikeraðum-skriviklárúm-grátífolki*. Tey eru virkin enn, frættist. Men henda viðmerkingin avdúkar, at nú dugir mað-urin, um ikki annað, so at gráta sjálvur. Tí hetta er tað bera grenj og knarr frá einum manni, sum ikki tolir at nakar finnist at, og helst kennir seg trokaðan av á sínum higartil privata norð-uratlantiska vígvøll.

Góða eydnu, **grønlendingar**. Høgni fær tað til, at Jóannes **ávarar** grønlending-

Framhald av síðu 12

hevði fingið skógvarnar vátar av rotnum fiskavatni.

Í Klaksvík var eisini nógvur vindur av landsynningi og regn. Har er tað so snilt, at menn hava tikið busskýlið burtur. Men har stendur ein telefonboks, sum kan brúkast at kroka í. Eg lovaði børnunum inn í boksina og sjálvur mátti eg standa utanfyri og kroka nórðanvert boksina, men har livdi ikki so gott, so eisini her fekk eg hálvan karm. Buksurarn vóru so dánt tornaðar eftir biðitíðina í Havn, men nú skuldi eg so aftur standa til svars fyri landsynninginum. Jú for-restin, tað er eitt biðirúm í Klaksvík, men her er stoðan tann sama sum í Havnini. Ert tú inni har og eitt vet óansin, kann lættliga henda, at bussurin er farin undan tær. Men hetta vildi eg ikki skuldi henda, so heldur ein hálvan karm afturat.

Busstúririn gekk sum hann skuldi. Komin til

Hvannasunds siggja vit, at tað er Súlan sum siglir, tí Másin er farin á beding. Ok við tí, Súlan siglir eitt sindur skjótari enn Másin, hóast hon rullar nógv verri. So leingi tað er landsynningur verður siglt yvir á Eiðið so tað bílar ikki so nógv við rullinum. Á bryggjuni fáa eg eitt hugnaligt prát við mann-ingina um veður og vind. Í transithøllini, sum er ein bingja liggja fleiri post-pakkar og ein sær, at talan er um seyðakrov. Jú, tey eru komin úr Svínøi fyrradagin og eru líkasam strandaði í binguni, tí flutningsfelogini frásiga sær ábyrgdina fyri at flyta hesi krov til Klaks-víkar - orsakað av lukti sigst. Her koma bæði post-verk, farmaleiðir og bygda-leiðir framvið, men krovini sleppa ongan veg. Spell at krovini ikki høvdu stert!

Tá alt er um at verða klárt og klokkan er um at verða siglingartíð, kemur ein ov sein farmaleið kroy-andi omaneftir og skal

lossa farm umborð. Hetta ger, at Súlan verður for-sinkað við 20 minuttum.

Vit settu okkum so niður-undir og har neyt eg blíð-skapin hjá manningini og fekk ein kop av kaffi. Finar greyðir, hugsaði eg, um-borð á Dúgvini kostar júst tað sama kaffi í plastik 8 krónur. Eg var eftirhendini vorðin eitt sindur kaldur av øllum hesum óbehagligu og vátligu klæðunum, men royndi mitt besta at verða um børnini. Tað rullaði nokk so illa yvir um. Okk-urt barnið fekk sjóverk og spýði.

Komin yvir á eið varð farið í land. Veðrið er fram-vegis tað sama, nógvur vindur av landsynningi og regn. Tað er nærum tveir kilometrar frá lendingini til bygdina. Einasta flutnings-farið á farleiðini er ein last-bílur við krana. Bílførarin tekur fegin fólk við so longi pláss er í stýrhúsinum, har passa eini tvey fólk, restin má so antin ganga ella upp í lastina, um ein tímir tað.

Hetta man verða tann gloymda bygdaleiðin, tí onki stendur um hana í ferðættlanini.

Veit væl, at eg nú havi valið millum pest og kolera. Valið stendur í mill-um at fáa tann absolutta karmin gangandi ella koyr-andi. Hugsaði, at skal eg gjøgnumbloytast totalt, lat tað so bara ganga skjótt fyri seg, og valdi eg tí billoysn-ina. Børnini inn í førara-húsið og eg uppá lastina saman við viðførinum. Har var onki at gera enn at halda fast í kranan og stinga nøsina upp í land-synningin og triva í sangin: Regn og regn og regn og regn, regnar allan dagin...

og annars hugsa góðkenn-andi um filosofisku stað-festingarnar hjá Róa Pæt-urssyni um, at onkustaðni er tað heilt sikkert ein alvorligur leki millum teori og praksis.

Tveir hálvar og ein mega-karm fyri 130 krónur.

Tøkk

Hjartaliga takka vit øllum fyri hjálpsemi og sýnda samkenslu tá kæra mamma, vermamma, omma, langomma og systir okkara

Emmily Nolsøe

lá sjúk, andaðist og varð jarðað.

Tøkk til sjúkrasystrar og læknar á B6 fyri tykkara stóru umsorgan og rokt. Tøkk til heimasjúkrasystrarnar. Tøkk tit øll, sum fylgdu henni og fyri blómur, kransar, heilsanir og gávur til Zarepta. Tøkk til talarar, sangkórið í Ebenezer, Karl Martin, Dupultkvartettina og til øll, sum hjálptu til við jarðarferðina og ervið.

Fyri tey avvarðandi

Elsebeth, Heri og Regin

Tøkk

Hjartaliga takka vit øllum fyri sýnda samkenslu, umsorgan og hjálpsemi, tá okkara elskaði sonur og beiggi

Terji Simonsen

andaðist og varð jarðaður.

Tøkk til Barnadeildina á Landssjúkrahúsinum. Ein serlig tøkk til heimaróktina og til tey, ið vóru um hann til hann andaðist. Tøkk til Bjarna Bæk, prest, fyri góð, vøkur og troystarrík orð. Tøkk til sangarar og gravarar. Takk fyri blómur, kransar og fjarrit. Tøkk til øll, ið fylgdu Terja til hansara seinasta hvíldarstað.

Maria, Atli og Høgni

Tøkk

Av hjarta takka vit øllum tykkum, sum vistu samkenslu og umsorgan, tá kæra mamma, vermamma, omma og systir okkara

Katrin á Dul Jacobsen

Tórshavn

gjordist sjúk og andaðist.

Takk til tykkum á B8, sum royndi tað tit kundu at lætta og linna. Takk til samkomuna í Ebenezer fyri hjálpsemi og beinasemi. Takk tit, sum hjálptu til við jarðarferðina og ervið. Takk fyri heilsanir, kransar og blómur. Takk, tit sum góvu Lindini eina peningagávu og takk øll tit, sum fylgdu henni til hennara seinasta hvíldarstað her. Harrin signi tykkum øll.

Familjunnar vegna

Dánial, Lív, Arne, Ann Gvøðny og Johannes Martin, Lilly, Hákun, Katrin og Fríða